

48.

London, 1859 Június 5.

KOSSUTH LAJOS IHÁSZ DÁNIELNEK KÉTSÉGEIRŐL,
JÖHET-E GENOVÁBA.

Sk. levél; O. L., N. M., 1848—49-es ir.

Kedves Barátom,

Nyitva küldöm az ide zárt levelet. Olvassa el 's olvastassa Miklóssal is, ha már ott van. — Meglátandja belőlle, hogy állnak dolgaink, 's mi nagyok akadályaink.

Igen borús lélekkel vagyok. — Bár csak mehetnék már — de mehetek-e akár mikor is, 's nem magok lesznek e kénytelenek visszajönni? — igen nagy kérdés.

Vetternek adjon szállást ideiglenesen házamnál. — Küldjek-e pénzt szállás bérül? — Vagy van-e magának szüksége? Ha van, ha lehet, igen kérem írjon testvéri bizalommal — testvéries érzelmet kérek, 's testvéries érzelemről biztosítom jó 's bal szerencsében — a síríg.

Borzasztó dolog az a fatális grádics-esés. Csak nem lesz tartós következése? Kérem nyugtasson meg mielőbb.

Családom összesen s egyenkint a legszívesebben üdvözik. — Én ölelem testvéries barátsággal

KOSSUTH

49.

Genova, 1859 június 6.

TELEKI LÁSZLÓ KOSSUTHNAK ÉRKEZÉSÉT SÜRGETVE.

Sk. levél; O. L., N. M., Kossuth-ir.

(4. via Assarotti; 3 ème étage)

Kedves tisztelt barátom,

Tegnapi levelémhez még néhány megjegyzést kell csatolnom, mi abból kimaradt.

Abban teljesen igazad van, hogy nem idegen, hanem a magad neve alatt kell hogy jöjj; még pedig franczia útlevéllel 's a Piemonti követség visájával. Ebben bizonyosan nem lesz akadály. Hiszen magad neve alatt jöhetnél volna már akkor is, mikor utánnad mentünk Londonba a' nagy úr egyenes megbizásából. Véleményem az, hogy nem kellene egyezkedés és tehát kérdés tárgyává tenni azt, mi már el van döntve. E szerint azt hiszem, minthogy egyenes összeköttetésben vagy Persigny-vel, mondhatnád neki, hogy küldjön neved alatt útlevelet, azonkívül mi is megmondhatjuk nagyobb biztosítás kedvéért, hogy siessenek meg tenni az intézkedést innen is, miszerint haladéktalanul útlevelet küldjenek neked. Ha megfoghatatlanul ezt tőled, tőlünk megtagadnák; akkor aztán át látom, hogy nem jöhetnél. — De azon esetben aztán én sem maradnék többé itt, 's nem is látnám többé helyét annak, hogy comité alakuljon, a' míg a körülmények jobbra nem alakulnak. Semmi egyebet egyébbaránt

nem látok szükségesnek kikötni, mint azt, hogy saját neved alatt teljes nyilvánossággal jöhess ide. Miért kérdezzük meg a nagyúrtól, kívánja-e, hogy a mi dolgunk 's velei összeköttetésünk devoilírozassék? miután ő már egyszer felelt ezen kérdésre s mondta *à la fin du mois*. Miért tegyük magunkat abba a helyzetbe, mintha e' részben semmi ígéretet nem nyertünk volna. Használjuk azon helyzetet, melybe ők tettek minket. Ha megbánták volna a' mit tettek, jogunk leszsz panaszkodni megcsalásunk fölött 's ez azokra nézve, kik megcsaltak minden esetre compromissioval járandhat. De ha úgy teszünk, mint ha még semmi biztosítást nem nyertünk volna, akkor őket kedvező, miamagunkat pedig nehéz helyzetbe hozzuk szándékosan. Olly nagy most az Európai diplomatiának béke irányú, localisáló, ügyünkre nézve különösen ellenséges működése! ne nyissunk annak több tért mint a' mennyivel már bir. Böcsös előnyt ad a' *pedum positio*. Erre nézve is áll a táblabírói: *beati possidentes*, ámbár átlátom, hogy *cum grano salis* kell ezt érteni.

Fölteszem, ha pillanatra megbánták volna az illetők, hogy veled egyezkedtek 's mi úgy vesszük a dolgot mintha nem egyezkedtek volna, ki tudja, talán elfogadják az előnyt a mit nekik nyújtunk — 's kedvetlen választ kaphatnánk; — de ha ide jössz, akkor minden esetre állani fog az, hogy részükről nyert ígéretek folytán jössz, 's nem bujhatnak ki a kötelezettség alól más képen, mintha azt mondják: vissza vesszük szavunkat, ezt pedig nehéz mondani.

A' mi Genuában fogadtatásodat illeti, kár volna azt előre arrangirozni, az, tudom, hogy minden kikötés és rendezés nélkül elég fényes leszsz. Már most is várnak a Genuaiak, 2-ik júniusra mondták idejöveteledet, minden ember kérdezi tőlünk 's a kormány embereitől is, mikor jössz? Publicitással fog történni idejöveteled, nagy publicitással, devoilírozva leszsz ez által minden, abban nincs kétségem. —

Mind ezeket fontold meg kérlek, 's ha még is kívánod, hogy azon lépéseket, miket a Mednyánszki által küldött levélben emlitsz megtegyük, ird meg azonnal. Hiszen mi, ha épen akarod, mindent megkísérlehetünk a' mit kívánsz, ha különben nem jössz, kénytelenek is leszünk megkísérelni, ámbár ezen kísérletek káros következéseitől igen félek. Ha kérdezeszsz, meg vagyok elégedve itteni helyzetünkkel? azt kell felelnem, hogy nem — de épen azért kívánom, hogy siess: 1.-ször, hogy ügyünk előmozdításának akadályait egyesült erővel hárítsuk el. 2.-ször hogy teljes egyhangzásba 's következetességbe hozza ide jöveteled minden némű működéseinket.

Nagy szerencsétlenségnek tartanám, ha még sokáig késnél.

Magyar seregünk alakulni kezd, van már 110 emberünk, mára várunk vagy holnapra körülbelül ötvenet. — Reménylem a nagy csata következtében, mely most vivotott 's melyben 5.000 foglyot csináltak a szövetségesek, az ellenség még azonkívül 15.000 embert vesztett, nagy acquisitiókat teendünk.

Mindennek az a vége, hogy jer! jer! jer! Nem is maradhatnánk együtt, ha nem jönnél.

Gyurit is megkérdeztem az iránt, mit Perczel előadása szerint az ő jelenlétében mondott volna Szabó⁹⁶ rólad. Semmit sem tud rólla, ő is azt mondja mit én, hogy az ő jelenlétében soha nem szólott Szabó másként rólad mint a legnagyobb ragaszkodással és nagyrabecsüléssel és tisztelettel. Tehát Perczel alacsony hazug rágalmazó.

Isten veled kedves barátom, kérlek válaszolj a levelemre, mihelyt veended, azonnal, hogy tudjuk mihez tartanunk magunkat. Sóvárogva várlak. Tisztelettel, szertettel stb.

LASZLÓ

50.

[Genova, 1859 június 7.]

TELEKI LÁSZLÓ KOSSUTHNAK A MAGYAR LÉGIO
FELÁLLÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ OLASZ KIRÁLYI DEKRÉTUM
KIADÁSÁRÓL.

Sk. levél; O. L., N. M. Kossuth-ir.

Tisztelt, kedves Barátom,

Látod belé jöttem a levélírásba, minden nap irok, három nap alatt ez a harmadik levelem. — Neked lelkem legmélyebb meggyőződése szerint, minden esetre sietned kell ide. Most válik meg, a szövetségesek akarnak-e igazán velünk menni s identificálni magukat velünk a' mint mondod te és a' mint ismétlem én, hogy szükséges arra, miszerint mi is compromittaljuk magunkat. Az a nagy és eredményében is roppant csata a mi vivatott, reánk nézve válságos időpontot idéz elé. Azt mondják az osztrák seregben a demoralisatio rettenetes! Olaszhoz e pillanatban már elveszetteknek tekinthetnek az osztrákra nézve. Most válik meg, tönkre akarják é silányítani az egész biralmat vagy csak egy tartománytól fosztani meg. Most különösen szükséges a közös erőfeszítés, hogy kivívjuk a' mi minket illet. Most különösen szükséges minden lépéseinkben az egyhangzás. Én azt nélküled nem birom itt föltartani — 's annak következtében különösen most igen könnyen jöhetnénk egészen fausse position-ba. Ha valamit követelnék tőllünk, a' mit meggyőződésem szerint nem adhatunk meg, 's Klapka talán courtoisie-ból vagy gyöngeségből vagy talán azon oknál fogva is, mert ő nem helyezte a fősúlypontot oda hol mi, belé talál egyezni, mit csináljak én — egy ember van egy ellen? Azt tudod, hogy e részben senki nézete sincs inkább identificálva a tiédde mint épen az enyém — de hát illy esetben még is mit csináljak? Nagyobb compromissioiba természetesen soha nem egyezném meg, de ha valami kisebbet követelnének, s a hatalmasságok egyenes óhajta s azonkívül Gyurival együtt az itteni öszves emigratio tetemes többsége, mely most

⁹⁶ Szabó Imre ezredes.